

İbrahimcizâde İsmail Hakkı Efendi (k.s.)

Necmettin SARIOĞLU

İbrahimcizâde İsmail

Hakkı Efendi (k.s.)

Dîni mübini İslamı gerçek mahiyetinde yaşayan, ve mensuplarını bu yolda tevazu ve yokluk mektebinde yetiştiren, insanlığa imanın sevgiden geçtiği gerçeğini öğreten zat-ı Kâmil.. Mükemmelliği ezeliyetten olması hasebiyle yaşantısında ve öğretisinde örnek bir amil...

Yaşadığı devre maneviyatın mührünü vuran, zor zamanlarda kurutulmaya hatta yok edilmeye mahkûm edilmiş maneviyat ve inanç bağlarını yeşerten ve hayat veren okyanus... Dîni mübini İslam'ı gerçek mahiyetinde yaşayan, ve mensuplarını bu yolda tevazu ve yokluk mektebinde yetiştiren, insanlığa imanın sevgiden geçtiği gerçeğini öğreten zat-ı Kâmil.. Mükemmelliği ezeliyetten olması hasebiyle yaşantısında ve öğretisinde örnek bir amil...

Babasının ismi Hüseyin Hüsnü Efendidir. Ecdadı, Kâbe-i Muazzama'nın koruma amirlerindendi. İhramcı sıfatını Kâbe-i Muazzama'daki bu görevlerinden dolayı alırlar. Anneleri ise Aişe Hanım'dır. Validesi aynı zamanda Nakşibendi yolunun ulularından Seyyid Mustafa Hâki Hazretlerinin ihvanındandır. Uzun bir zaman çocukları olmamış ve bir tavsiye üzerine, Ravza-i Mutahhara'da, Cenab-ı Allah'a münacatta bulunmuşlar ve Cenab-ı Hakk da onlara bir erkek evladı ihsan etmiştir. İsmi İsmail Hakkı koymuşlardır. 1890 yılında Sivas'ın Örtülüpınar mahallesinde dünyaya gelen bu maneviyat eri, dedelerinin Kâbe'deki koruma ve ihram değiştirme görevlerinden dolayı sonraki hayatında (İhramcizâde) diye şöhret bulmuştur. İlk öğretimini Sivas Çifteminare'de yapmıştır. Hatta bir Selçuklu şaheseri olan bu medresenin, üzerleri oyma ve yazılardan oluşan taşlarını çalan bir kaç gayrimüslimi yakalatarak daha o zamanlarda eserlerimize sahip çıkmıştır.

Tahsiline devam ederek Rüştiyeyi bitirmiş ve kendilerini ilmi sahada, bilhassa dîni ilimlerde yetiştirmişlerdir. Tabi bu arada daha küçük yaşlarından itibaren, Tokat'a annesiyle giderek, Mustafa Hâki Efendi'yle tanışmış, hatta Tokatlı Pir kendilerini keşfederek :

- Siz hacı hanımın oğlu musunuz ? Diye sorduklarında :

- Evet Efendim ! Cevabını vermiş, fakat o andaki olağanüstü hali sonra bir sohbetle şöyle nakletmiştir: "Daha Pirimiz Hâki Efendi bana o soruyu sorarken ellerimin yeşil bir renk aldığı gördüm, o heyecanı tarif edemem" buyurmuşlardır. M. Hakkı Efendi'ye intisab etmiş ve maneviyatın batını ve yakın ilimlerini ondan öğrenmiştir. Bu vesileyle Tokat'ı terk edemeyerek, Tokat'ta memurluk yapmışlardır. Ancak 1908 yılında Mustafa Hakkı Efendi'nin Tokat mebusu olarak İstanbul'a gitmesinden sonra, kendisi de Sivas'a, Zara'nın Çarkı Tuzla'sına bağlı Cedit tuzla memurluğuna tayin edilmiştir. Bu görevinde 1931 yılına kadar çalışmış ve aynı yılın Temmuz ayında kendi arzusuyla emekli olmuştur.

İsmail Hakkı Toprak Efendi (k.s.)nin gerek erkek evlatlarından ve gerekse kız evlatlarından nesli süregelmektedir. Halen İhramcıoğlu diye bilinirler.

Bu mübarek şahsiyet, emekli olduktan sonra, bir süre Çiğil Han'da komisyonculuk yapmış ve bu cüz-i kazançlarını insanların hizmeti için harcamışlardır. Bir kere, kendilerinden ewel geçen Nakşibendi mürşitlerinin adetini devam ettirerek; onların açtıkları hangah tekke ve zaviyeler gibi. "vekale" adı altında Çorapçı Han'ında bir oda kiralarak sohbetlerini burada devam ettirmişlerdir. Malumdur ki büyük şahsiyetler, veliler nerede bulunurlarsa o mekanlara şeref bahşederler. İşte Çorapçı Han'ı, Osmanlı'nın ahşap özelliklerini taşıyan, altı sıra ve hayvansal ürünlerin satıldığı, üstü otel olarak kullanılan sıcak bir merkezdir. Ama esas sıcaklığı ve şöhreti oradaki bir odada oturan ve irşadını genelde bu noktadan yayan bu büyük mürşitten ve cemaatinden gelir.

İhramcızâde Hazretleri hayır hizmetlere önderlik etmiş, bir çok derneklerin de fahri ve asfî başkanlıklarını yaparak, sayılmayacak hizmetlerde bulunmuştur. Sivas Ulu Camii Şerifinin onarnımı ve ihyası en önemli eserlerindedir. Harap halde olan bu büyük mabedi 1955 yılında kurduğu yardım ve yaşatma derneğiyle onarmış ve ibadete açmıştır. Daha sonraları Sivas İmam Hatip Lisesini yaptırmıştır. İlme verdiği ehemmiyet tarifsizdir. Bunun için de okulların inşasında ve onarımında gerekli hassasiyeti göstererek önemli hizmetlerde bulunmuştur. Kısacası yapılan okul, cami, çeşme, köprü hayriye gibi binaların ve yolların inşasında onun eli vardır. Tabi bunları yapıp yaptırırken de manevi irşadını belki daha hızlı ölçülerde tahakkuk ettirerek memlekete ışık tutmuş, hatta yurt dışından (Azerbeycan, Pakistan, S.Arabistan) kendisine intisap eden, gönül bağlayan binlerce ihvanın irşadiyle da uğraşmıştır.

Nakşibendi yolunun, Halidiye kolunu otuz yıla yakın bir süre idare ve idame ettirmiştir. Devrinin feridi olduğu ihvanının çoğunluğu tarafından nakledilmiştir. İslam alemine kazandırdığı şahsiyetlere bakılırsa onun kemalati kendiliğinden ortaya çıkar. Bir defa, kendi yerlerine halef olarak yetiştirdikleri Es-seyyid Osman Hulûsi Darende'î (k.s.), kendisinden sonra, irşadını devam ettirmiş ve sınırlarımızı manevi olarak ziyadesiyle aşmış-

tir. Yine daha nice yetişkin insanlar onun mektebinden çıkmışlar ve buldukları muhitleri nurlandırmışlardır.

Birgün müderris, talebelerinden birine şöyle der:

- "İsmail Hakkı Efendiyi çok severiz. Ama o önüne gelen herkese tasavvuf dersi veriyor. Hatta bunlar arasında sarhoş olanlar da var. Biz bunu kabul edemiyoruz." Bir iki gün sonra bu talebe Sivas'a gelir ve bir sohbette otururken daha bir şey söylemeden, İhramcızâde Hazretleri ona şöyle der :

- "Hocanız müderris efendiyi çok severiz, büyük âlimdir. Selamımızı söyle ve de ki : Hoca Efendi doğru söylüyor ama, bak yavrum bizim her gelene ders vermemizin sebebi şudur: Dinî tedrisat kaldırıldı bu zamanlar zor zamanlar, ders verdiğimiz sarhoş hiç değilse içkiyi bırakıp namaza başlıyor. Tarikatı tam yapamasa bile şeriati öğreniyor, bu da kâr değil mi? Bir tarla karpuz ekersiniz birinci kaliteyi müşteriye satarsınız, ikinci kaliteyi evinizde çokluk çocuk yersiniz, tam yetişmeyi de hayvanlarınıza verirsiniz, zararınız var mı? Bu manidar cevabı duyan müderris bir daha tenkit edememiş hatta büyük bir muhabbetle onu sevmiştir.

Sivas Nûmune Hastanesinde tedavi olan Erzurum'da yaşayan gayri müslim bir zat; tedavisi bittikten sonra memleketine dönecektir. Ne var ki parasını kaybetmiş ve Sivas'ın bir iki esnafına halini arz etmiştir. Onlarda, Çorapçı Han'ını göstererek; burada İsmail Hakkı Efendi var, senin ihtiyacını o giderir diyerek o zatı vekaleye sevkederler. Daha içeri girer girmez :

- "Gel kardeşim ! Buyrun sizi Erzurum'a götürecek paranız ve yol ihtiyacınız hazır" diyerek, onu memleketine uğurlamış ve ihvanlarına şu sözü söylemiştir:

- "Kardaşlarım, Allah'ın yarattığı kula hizmet etmek lâzımdır."

İşte bu anlayış mürşidlerin, Peygamber varislerinin ve maneviyat erlerinin anlayışıdır. Çünkü kendisi gibi yetiştirdiği Osman Hulûsi Efendi de aynı düstur üzere olmuşlar ve o anlayışı tavsiye etmişlerdir.

Garazsız hem ivazsız hizmet et her canlıya

Kimsesizin düşkünün ayağı ol eli ol.

İhramcızâde Hazretleri, Sivas mebusu Mustafa Tâki Efendi'nin (k.s.) mensur olarak yazdığı mevlidi şerifi nazma çekmiş ve 52 sahifeden oluşan bu kitap İstanbul'da, Dizerkonca Matbaasında bastırılmıştır. "Yare Yadigâr" ismiyle basılan bu kitapta İhramcızade Hazretlerinin Türkçe, Farsça ve Arapça naatları mevcuttur.

Ömrünü insanlığa hizmet ve irşadla tamamlayan bu büyük insan, bulunduğu memleketlere niceliğini ve niteliğini vererek 2 Ağustos 1969 tarihinde Hakk'ın rahmetine kavuşmuştur. Geride binlerce ihvan ve daha önemlisi büyük bir yol bırakmıştır.